

Kursplan för

Differentiell psykologi, 15 hp

Differential Psychology, 15 credits

Denna kursplan gäller från och med höstterminen 2023.

Observera att kursplanen finns i följande versioner:

HT08 , HT09 , HT10 , HT11 , HT12 , HT13 , HT14 , HT15 , HT16 , HT19 , HT21 , HT22 , HT23

Kurskod	2PS005
Kursens benämning	Differentiell psykologi
Hp	15 hp
Utbildningsform	Högskoleutbildning, 2007 års studieordning
Huvudområde	Psykologi
Nivå	G2 - Grundnivå 2
Betygsskala	Väl godkänd, godkänd, underkänd
Kursansvarig institution	Institutionen för klinisk neurovetenskap
Beslutande organ	Programnämnden för Psykologprogrammet
Datum för fastställande	2008-05-15
Reviderad av	Utbildningsnämnden CNS
Senast reviderad	2023-03-20
Kursplanen gäller från	Höstterminen 2023

Särskild behörighet

Godkänt resultat från psykologprogrammets termin 1 omfattande 30 hp samt minst 15 hp från termin 2.

Mål

Moment 1, Psykometri och statistik

Efter genomgången ska studenten kunna

- beskriva och redogöra för grundläggande begrepp inom både klassisk och modern psykometrisk teori
- göra egna grundläggande psykometriska analyser och kunna utföra korrelationsbaserade statistiska beräkningar
- reflektera kring egna erfarenheter kring konstruktion och utvärdering av psykologiska test.

Moment 2, Individuella differenser

Efter genomgången ska studenten kunna

- definiera och redogöra för centrala teoretiska modeller inom differentialpsykologin samt diskutera

dessa med ett kritiskt och reflekterande förhållningssätt

- beskriva och redogöra för statistiska metoder inom den differentiella psykologin
- reflektera kring kulturella inflytanden och genusperspektiv på individuella differenser
- förstå och reflektera kring praktiska användbarheten (liksom svårigheter) med psykologiska test av individuella differenser när de utgör en del av psykologens arbetsredskap.

Moment 3, Beteendegenetik

Efter genomgången ska studenten kunna

- beskriva och redogöra för grundläggande begrepp inom beteendegenetisk teori och metod
- redogöra för och kritiskt reflektera kring molekylärgenetiska metoder och fynd
- redogöra för samspelet mellan arv och miljö
- redogöra för beteendegenetisk teori och fynd angående hur individuella skillnader i genetisk variation kan påverka hjärnan och beteenden
- ge exempel på forskningsdesign och -metodik som används för att studera genetiska och miljöfaktors effekter på personlighet, intelligens och sårbarhet för psykopatologi, samt relaterade forskningsresultat
- kritiskt resonera runt etiska aspekter av beteendegenetisk forskning inom psykologi/ psykiatri samt visa grundläggande förståelse för dess kliniska applikationer.

Innehåll

Kursens innehåll omfattar konstruktion av psykologiska mätinstrument och grundläggande begrepp inom psykometri, en orientering i statistiska metoder och forskningstraditioner inom den differentiella psykologins områden och en fördjupning kring frågor om arvets och miljöns betydelse för skillnader mellan människor.

Kursen är uppdelad på följande tre moment:

Psykometri och statistik, 6.0 hp

Betygsskala: VU

Det första momentet på kursen ger en introduktion till psykometri. Först introduceras hur psykologiska fenomen kvantifieras, hur test konstrueras och hur normering används för att göra kvantifieringen tolkningsbar. Studenten lär sig metoder utifrån både klassisk och modern testteori för att bedöma reliabilitet och validitet. Utöver grundläggande testteoretiska applikationer introduceras också specifika metoder för att utvärdera tillförlitlighet hos diagnostiska instrument (interbedömarreliabilitet; sensitivitet och specificitet).

Studenten får övning i att genomföra och tolka psykometriska analyser (item-analyser och faktoranalys). Dessutom förmedlas färdigheter i att konstruera psykologiska test och diskussioner hålls kring hur man kritiskt kan värdera dess tillförlitlighet och giltighet. Som övning får studenten träna sig i ett differentialpsykologiskt perspektiv och psykologiskt förhållningssätt genom att i en laboration prova på att utvärdera och revidera ett test samt även genom att studera etablerade test och diskutera dess tillförlitlighet, tolkning, psykometri m.m. Syftet är att illustrera den praktiska användbarheten av psykometrisk kunskap generellt inom psykologin.

Individuella differenser, 4.5 hp

Betygsskala: GU

Under det andra momentet studeras teorier och modeller för (intra- och inter) individuella differenser i psykologiska variabler samt statistiska analyser av dessa (regressionsanalys). Traditioner kring intelligens och teorier om människans intellektuella färdigheter och förmågor, samt personlighet utifrån social-kognitiva diskuteras. Även psykoanalytisk teori, femfaktorsmodellen om personlighetsdrag, kulturella inflytanden och genusperspektiv diskuteras i förhållande till individuella differenser.

Beteendegenetik, 4.5 hp

Betygsskala: GU

Det tredje momentet ger studenten kunskap om arvets och miljöns betydelse för skillnader mellan människor. Studenten lär sig om beteendegenetisk teori och metod (t.ex. tvillingmetoden), samt den relativa betydelsen av arv och miljö för skillnader mellan människor vad gäller olika aspekter av intelligens, personlighet och psykopatologi. Vidare får studenten inblick i hur genetisk variation kan påverka hjärnan och beteenden, samt i molekylärgenetiska metoder och fynd.

Arbetsformer

Undervisningen består av lärarledda föreläsningar och seminarier där de studerande uppmuntras till aktivt deltagande genom att diskutera och reflektera kring föreläsningarnas teman. Vidare utgörs undervisningen av laborationstillfällen som syftar till att låta studenterna öva på statistiska analyser samt använda statistiska räkneövningar och analyser för att utvärdera test. Dessa övningar utgör underlag för examinerande seminarium och är tänkta att illustrera den praktiska betydelsen av kunskap om differentiell psykologi och statistik i psykologens vardagliga arbete.

Vissa utbildningsinslag är obligatoriska, se rubriken "Examination".

Examination

Kursen examineras såväl enskilt som i grupp genom muntliga och skriftliga examinationsuppgifter.

Moment 1, Psykometri och statistik examineras genom

- 1) inlämningsuppgift (laborationsrapport) med tillhörande seminarium, ges betyget U eller G
- 2) inlämningsuppgift (instrumentgranskning) med tillhörande seminarium, ges betyget U, G eller VG
- 3) individuell skriftlig räkneuppgift, ges betyget U, G eller VG

På momentet ges något av betygen U, G eller VG.

För betyget G på momentet krävs minst G på examinationsuppgift 1, 2 och 3.

För betyget VG på momentet krävs G på uppgift 1 samt VG på uppgift 2 och 3.

Moment 2, Individuella differenser examineras genom

- 1) inlämningsuppgift (regressionsanalys) med tillhörande seminarium, ges betyget U eller G
- 2) anförande, skriftligt PM och seminarium utifrån vetenskaplig artikel, ges betyget U eller G

På momentet ges något av betygen U eller G.

För betyget G på momentet krävs G på uppgift 1 och 2.

Moment 3, Beteendegenetik

Studentens kunskaper om beteendegenetik examineras genom

- 1) skriftlig tentamen, ges betyget U eller G
- 2) deltagande i obligatoriska seminarier utifrån vetenskapliga artiklar, enligt anvisningar i schema

På momentet ges något av betygen U eller G.

För betyget G på momentet krävs G på skriftlig tentamen, samt fullgjorda obligatoriska utbildningsinslag.

Betyg på hel kurs

På kursen ges något av betygen U, G eller VG. För betyget G på hel kurs krävs G på alla tre moment.

För betyget VG på hel kurs krävs därutöver VG på moment 1.

Begränsning av antalet examinationstillfällen

Student som ej fått godkänt resultat efter ordinarie examinationstillfälle har rätt att delta vid ytterligare fem examinationstillfällen. Om studenten genomfört sex underkända tentamina/ prov ges inte något ytterligare examinationstillfälle. Som examinationstillfälle räknas de gånger studenten deltagit i ett och samma prov. Inlämning av blank skrivning räknas som examinationstillfälle. Digital examination som öppnats via lärplattform räknas som examinationstillfälle även om examinationen inte lämnats in.

Examinationstillfälle till vilket studenten anmält sig men inte deltagit räknas inte som examinationstillfälle. För att en examinationsuppgift ska vara aktuell för bedömning måste den ha inkommit inom utsatt tid, annars hänvisas studenten till omexaminationstillfället.

Möjlighet till undantag från kursplanens föreskrifter om examination

Om det föreligger särskilda skäl, eller behov av anpassning för student med funktionsnedsättning, får examinator fatta beslut om att frånga kursplanens föreskrifter om examinationsform, antal examinationstillfällen, möjlighet till komplettering eller undantag från obligatoriska utbildningsinslag m.m. Innehåll och lärandemål samt nivån på förväntade kunskaper, färdigheter och förhållningssätt får inte ändras, tas bort eller sänkas.

Övergångsbestämmelser

Om kursen läggs ner eller genomgår stora förändringar kommer information om övergångsbestämmelser att anges här.

Övriga föreskrifter

Kursutvärdering sker enligt KI:s lokala riktlinjer. Resultat och eventuella åtgärder återförs till studenterna på kurswebb.

Litteratur och övriga läromedel

Obligatorisk litteratur

Behavioral genetics

Knopik, Valerie S.; Neiderhiser, Jenae M.; DeFries, J. C.; Plomin, Robert

Seventh edition. : New York : Worth Publishers, Macmillan Learning, [2017] - xix, 508 pages
ISBN:9781464176050 LIBRIS-ID:t39nvzwr41rkj2l

[Sök i biblioteket](#)

Diener, E. (Ed)

The NOBA collection

The Diener Education Fund,

URL: [The NOBA Collection](#)

Obligatorisk läsning av valda kapitel. Boken finns i sin helhet att läsa online utan kostnad.

Furr, R. Michael

Psychometrics : an introduction

Fourth edition. : Thousand Oaks, California : SAGE, [2022] - 1 volume

ISBN:9781071824078 LIBRIS-ID:5lgcdj2b32tmwgp1

[Sök i biblioteket](#)

Artiklar tillkommer enligt lärares anvisningar (ca 250 sidor)

Rekommenderad litteratur

Repetera gärna kapitlen om intelligens, personlighet samt kapitlet om psykopatologi i Myers D.G. Psychology.